

1.

Mariakirken

LOĎ BYLA SLABĚ OSVĚTLENÁ. Kirsten překvapilo, že nedaleko místa činu, jež bylo označeno oranžovými a bílými páskami, které bránily přístupu k sanktuáriu a k chóru, hořely svíčky.

V chřípí ji polechtala vůně horkého vosku. Z kapsy kabátu vytáhla kovovou tabatěrku, v níž ležely tři ubalené cigarety. Jednu si strčila mezi rty.

„Tady se nesmí kouřit,“ řekl Kasper Strand.

Beze slova se na něj usmála a zapálila si tenkou cigaretu nepravidelného tvaru laciným zapalovačem. Pak pohledem zmapovala kostelní loď a zastavila se u oltáře. Mrtvola tam už neležela. Nebyl tam ani bílý ubrus obvykle zakrývající oltář. Kirsten si v duchu představila nahnědlé šmouhy a skvrny, které se do látky vsákly tak, že až uschnou, bude zkrabatělá a ztvrdlá.

Kirsten nebyla na mši už od dětství, ale pokud si dobře vzpomínala, jakmile kněz vešel do chóru, nejprve se sklonil a políbil oltář. Když byl obřad u konce, ještě než opustil kostel, políbil oltář znovu.

Zavřela oči, promnula si víčka, proklela ženu z vlaku, potáhla z cigarety a zase oči otevřela. Krev, která vystříkla z tepny, sice

BERNARD MINIER

nezasáhla krucifix nad oltářem, ale potřísnila sochu Panny Marie s děťátkem a svatostánek o kus níž. Kirsten si všimla souhvězdí malých červenohnědých skvrn a dlouhých černých šmouh na pozlaceném povrchu tubernáklu i na lhostejné tváři Panny Marie. Gejzír krve nedostříkl dál než do vzdálenosti tří metrů.

Vikingové spalovali své mrtvé v noci na pohřebních lodích. Ježíše křesťané prohlásili za boha vedle Lokiho, boha ohně a potměšilosti, Odina a Thora a vnutili ho severským pohanům násilím. Vikinští vládci, kteří konvertovali ke katolicismu, jim z čistě politických důvodů usekávali ruce a nohy, znásilňovali je a mučili. Konec jedné civilizace. Na to Kirsten myslela v tichu kostela.

Venku město zahalené deštěm ještě spalo. Stejně jako přístav, kde u nábřeží před dřevěnými domy čtvrti Bryggen kotvila jako válečná plavidla našedo natřená obrovská obchodní loď ježící se anténami. Bylo nutné vyvolávat génia loci těchto míst? Minulost tohoto kostela sahala mnohem dál než v případě nejznámějších památek v Oslu. Tady nestálo žádné Národní divadlo, žádný královský palác, tady se neudělovaly Nobelovy ceny míru a nenacházel se tu park Vigeland. Kostel tu stál od dvanáctého století a vždycky tady byla přítomná divokost vzdálených časů. S každou známkou civilizace korespondovala známka barbarství, každé světlo končilo tmou, každé dveře, které se otvíraly do osvětlených domácností, skrývaly dveře vedoucí do temnot.

Bylo jí deset, když se sestrou trávila zimní prázdniny u dědečka v malém městečku, které se jmenovalo Hell a leželo nedaleko Trondheimu. Zbožňovala dědečka s jeho neuvěřitelnou pamětí.

NOC

Vyprávěl jim všechny možné legrační historky a rád si je brával na klín. Ten večer ji požádal, aby odnesla žrádlo Heimdallovi, německému ovčákovi spícímu ve stodole. Byla příšerná zima a když vyšla z vytopené farmy do ledové prosincové noci, měla pocit, že jí tuhne krev v žilách. Její kožešninové boty vrzaly ve sněhu a její stín ji v měsíčním světle předcházel jako velký motýl. Zamířila ke stodole. Když do ní vešla, byla tam tma jako v pytli a ona neviděla vůbec nic. Bylo to od dědečka surové poslat ji sem v noci. Heimdall ji přivítal štěkotem a chrastěním řetězu. S vděčností přijímal její hlazení, láskyplně jí olízl tvář a ona se přitiskla k jeho teplému, třesoucímu se tělu, obličej zabořila do jeho voňavé srsti a v duchu si říkala, že je kruté nechávat ho v takové noci spát venku. Potom zaslechla zakňourání... Bylo tak slaboučké, že kdyby Heimdall na chvílku nezmlkl, vůbec by ho nezaznamenala. Přicházelo zvenčí. Opravdu dostala strach, protože si ve své bujné dívčí fantazii představovala, že tam venku skřehotá nějaká bytost jen proto, aby ji vytáhla ven a vrhla se na ni. Přesto tam vyrazila. Vytušila, že se vlevo mezi stodolou a přístřeškem nachází klec, jejíž mříže se leskly ve slabém světle. Kirsten šla s bušícím srdcem blíž. Měla pocit, že její nevolnost roste spolu s ostrým štěkotem, který se proměnil skoro ve kvičení. Zmocnila se jí zlá předtucha. Po několika krocích ve sněhu narazily její prsty na mříže. Podívala se do klece. Tam úplně vzadu u cementové zdi rozeznala jakýsi obrys. Přimhouřila oči a spatřila ho. Sotva několikaměsíční štěně. Malý kříženec s protáhlým čumákem, svěšenýma ušima a s krátkou zlatavou srstí. Hlavu měl skoro přitisknutou ke zdi, protože ho tam držel obojek. Zadek v trávě a ve sněhu se mu nekontrolovatelně třásl.

BERNARD MINIER

Hleděl na ni. Ještě dnes před sebou v duchu vidí ty něžné, laskavé oči, které na ni štěně upíralo. Oči, které říkaly: „Pomoz mi, prosím.“ Byl to ten nejsmutnější pohled, jaký kdy v životě spatřila. Cítila, jak se její dětské srdce, její nedotčené dívčí srdce rozpadá na tisíce kousíčků. Štěně už ani nemělo sílu štěkat, vydávalo jen slabý srdcervoucí nářek a oči se mu zavíraly a zase otvíraly únavou. Kirsten chytila ledové mříže. Chtěla mu otevřít, osvobodit ho a prchnout s ním v náručí. Teď hned. Utíkala do domu a cestou klopýtala, úplně omámená bolestí a zoufalstvím. Začala dědečka prosit. Jenomže on zůstal neoblomný. Poprvé jejím přáním nevyhověl. Je to toulavý pes, bastard, který nepatří nikomu a musí být potrestán, protože ukradl kus masa. Kirsten věděla, že jestli nic neudělá, do svítání to štěně umře. Myslela na jeho utrpení, na jeho smutek a osamění, plakala, křičela a žadonila. Její sestru, která nic netušila, to překvapilo a vyděsilo, takže se taky dala do pláče. Babička se jí snažila uklidnit, ale dědeček se na ni přísně podíval a ona si na okamžik představila, jak je místo toho štěněte v té kleci ona, jak jí krk svírá obojek, který je připevněný ke kovovému kruhu ve zdi.

„Strč mě do té klece!“ vykřikla. „Strč mě k němu!“

„Zbláznila ses, holka?“ odpověděl dědeček tvrdě a nelítostně.

Vzpomněla si na tenhle příběh, když si v novinách přečetla, že norská vláda jako první na světě založila policejní útvar, který má bojovat s krutostí páchanou na zvířatech.

Krátce předtím, než dědeček v nemocnici umřel, počkala, až sestra a zbytek rodiny, který se shromáždil u jeho postele, trochu ustoupí, a naklonila se k němu, aby mu pošeptala do ucha pár slov. Když se k němu přiblížila, viděla jeho láskyplný pohled.

NOC

„Ty hajzle!“ zašeptala. „Doufám, že půjdeš do pekla!“

Pro peklo použila anglický výraz „hell“ shodný s názvem města, v němž dědeček bydlel, ale byla si jistá, že pochopil. Hleděla na kazatelnu, na oltářní obraz, na velký krucifix visící nahoře a na nástěnné malby a vzpomněla si, že dokonce Agnes Gonxha Bojaxhiuová – známější pod jménem Matka Tereza – strávila velkou část svého života v hluboké tmě své víry, že mluvila o dopisech z „tunelu“, o „strašlivé temnotě ve mně, jako kdyby bylo všechno mrtvé“. Kolik věřících dokáže žít v té nejtěmnější temnotě? Pohybovat se v duchovní poušti, kterou uchovávají v tajnosti?

„Jsi v pořádku?“ zeptal se Strand stojící vedle ní.

„Ano.“

Dotkla se displeje tabletu, na němž se objevily obrázky z videa natočeného policií v Bergenu.

Ecce homo.

1. Žena ležící na zádech na oltáři vzepjatá do oblouku, jako kdyby ji zasáhl elektrický proud nebo jako kdyby prožívala orgasmus.
2. Její hlava visí dolů do prázdna, pusou má otevřenou dokořán a jazyk vyplazený. Jako kdyby s hlavou zvrácenou dozadu čekala na hostii.
3. Na velkém bledém detailu, který museli technici ze soudního lékařství zazoomovat, je poznat, že má opuchlý, rudý obličej a že takřka všechny kosti, nosní, lícní, čichová, horní a dolní čelisti, jsou rozdrcené, zaražené dovnitř a že její proražené čelo připomíná střešní okap. Rány bezpochyby způsobil nějaký podlouhlý předmět, pravděpodobně železná tyč.

BERNARD MINIER

4. A konečně: šaty má potrhané a chybí jí pravá bota, takže na noze je vidět bílá vlněná, na patě ušpiněná ponožka.

Kirsten vnímala každý detail. *Scéna otištěná v hluboké pravdě*, pomyslela si. Lidské pravdě. Dvě stě tisíc let barbarství a hypotetické naděje, že budoucí generace budou lepší.

Podle prvního ohledání ženu nejdřív ubili k smrti železnou tyčí, která jí rozdrtila hrudní koš a lebku, a pak monstrancí. Technici k tomuto závěru došli jednak proto, že monstrance ležela zakrvácená a převrácená na oltáři, a hlavně z velmi specifického tvaru ran. Monstrance je obklopená paprsky, díky nimž připomíná slunce. A tyto paprsky zanechaly hluboké rány na obličejí a na rukách oběti. Proříznutí hrdla, z kterého vytryskla krev směrem k tabernákulu krátce předtím, než přestalo bít srdce, muselo přijít hned nato. Kirsten se plně soustředila. Ve způsobu, jakým byl zločin spáchán, bylo něco důležitého.

Bota... Černou botu s bílými motivy značky The North Face a žlutým fosforeskujícím podpatkem našli pohozenou pod stupínkem asi dva metry daleko od oltáře. Proč?

„Měla u sebe doklady?“

„Ano. Jmenuje se Inger Paulsenová. Trestní rejstřík má čistý.“

„Věk?“

„Třicet osm.“

„Vdaná? Děti?“

„Svobodná.“

Kirsten se podívala na Kaspera. Neměl snubní prstýnek, ale třeba si ho do práce sundával. Choval se jako ženatý muž. Přistoupila k němu jen tak blízko, aby zachovala padesáticentimetrový osobní prostor, a ucítila, jak strnul.

NOC

„Zjistili jste, kde pracovala?“

„Jako dělnice na ropné plošině v Severním moři. A... odebraná krev prokázala... vysoký stupeň alkoholismu.“

Kirsten znala všechny statistiky zpaměti. Věděla, že procento vražd je v Norsku menší než ve Švédsku, jedenapůlkrát nižší než ve Francii, takřka dvakrát nižší než ve Velké Británii a sedmkrát nižší než v USA. Věděla, že i v Norsku, což byla podle OSN země s nejvyšším koeficientem životní úrovně, násilí korelovalo s úrovní vzdělání, že pouze 34 % vrahů jsou nezaměstnaní, 89 % z nich jsou muži a 46 % z nich se dopouští vraždy pod vlivem alkoholu. Existovala tedy velká pravděpodobnost, že vrah byl muž, a téměř padesátiprocentní jistota, že byl alkoholik stejně jako oběť. Další velkou jistotou bylo, že patřil k okruhu jejích nejbližších. Byl to buď partner, přítel, milenec, kolega... Ale chyba, které se dopouštějí všichni začínající policisté, by byla spoléhat se na statistiky.

„Co myslíš, že to bylo?“ zeptala se a vyfoukla mu kouř do obličeje.

„A ty?“

Usmála se. Chvilí přemýšlela.

„Rvačka,“ řekla, „tajná schůzka a rvačka, která se zvrtila. Podívej se na ty roztrhané šaty, límec košile pod svetrem je skoro utržený. A hlavně ta bota ležící pod oltářem. Rvali se a chvíli měl převahu jeden a chvíli druhý. Pak ji ve vzteku zabil. Zbytek režie je jen pro pobavení galerie.“

Odstranila si ze rtů smítko tabáku.

„Co podle tebe dělali v kostele? Neměl být zavřený?“

„Vypadá to, že jeden z nich si opatřil náhradní klíč,“ odpověděl Kasper. „Kostel je totiž většinu času zamčený. A je tady ještě něco.“

BERNARD MINIER

Pokynul jí, aby ho následovala. Oprášila si popel, který jí spadl na kabát, zapnula si ho kvůli zimě a vykročila za ním. Vyšli stejným místem, kudy přišli: postranním vchodem. Kasper ukázal na stopy v tenké sněhové pokrývce. Byl to letošní první sníh, který napadl s předstihem. Déšť už stopy pomalu vymazal. Spatřila je na cestičce, kterou vytyčili technici mezi náhrobními kameny. Dvě řady stop jedním směrem, jedna druhým.

„Vrah sledoval oběť do kostela,“ řekl Kasper, jako kdyby jí četl myšlenky.

Přišli spolu, nebo po sobě? Zloději, kteří se pohádali o kořist? Dva lidé, kteří si tady dali schůzku? Feťačka a dealer? Kněz? Milenci, které vzrušovalo souložít v kostele?

„Ta Paulsenová byla praktikující věřící?“

„Nemám ponětí.“

„Na jaké plošině pracovala?“

Řekl jí to. Uhasila cigaretu tak, že ji otřela o zeď kostela, na které nechala černou šmouhu. Vajgl sevřela v dlani a vrhla pohled na osvětlená okna v protějším domě. Bylo devět hodin ráno a pořád vládla stejná tma. Dřevěné domy z osmnáctého století, typické pro čtvrt Bryggen, se leskly deštěm. Bouře kreslila ve světle pouličních svítlen jiskry a smáčela jim vlasy.

„Předpokládám, že sousedy jste vyslechli.“

„Výslechy nic nepřinesly,“ potvrdil Kasper. „Kromě toho bezdomovce nikdo nic neviděl ani neslyšel.“

Zamkl dveře do kostela a skrz umělý portál, který zůstal otevřený, se vrátili do auta.

„A biskup?“

„Vytáhli jsme ho z postele. V tuto chvíli je na komisařství.“

NOC

Znovu si vzpomněla na železnou tyč, kterou měl vrah u sebe. V mysli se jí zrodila myšlenka.

„A co když to bylo naopak?“ zeptala se.

Kasper na ni vrhl pohled a nastartoval.

„Co naopak?“

„Co když vrah přišel první a oběť až za ním?“

„Past?“ zeptal se Kasper a zamračil se.

Mlčky se na něj podívala.

Policejní komisařství v Hordalandu. Policejní šéfka Birgit Strømová pozorovala Kirsten v sedmém patře svými malými očkami zasazenými v širokéma a plochém obličejí připomínajícím mořskou rybu. Ústa měla zredukovaná jen na úzkou škvíru a jejich koutky se tvrdohlavě odmítaly pohnout nahoru nebo dolů.

„Rvačka?“ zeptala se hlasem, který vydává zrezivělé struhadlo (*nadměrné kouření*, pomyslela si Kirsten). „Kdyby to nebylo předem naplánované, jak to, že vrah přišel do kostela s železnou tyčí?“

„Tak to evidentně skutečně bylo,“ odpověděla Kirsten. „Ale Paulsenová se bránila. Na dlaních má škrábance, které způsobila monstrance. Gesta obrany. Rvali se a v jistý okamžik ztratila Paulsenová botu.“

Kirsten v rybích očích zahlédla pomíjivý záblesk. Pohled policejní šéfky se na okamžik přesunul na Kaspera a potom se zaměřil zase na Kirsten.

„Dobře. Jak tedy v tom případě vysvětlíte, co jsme našli v kapse oběti?“

Naklonila se dozadu a sáhla po průhledném sáčku ležícím na okraji stolu, na němž se uvelebila svým velkým zadkem. Mělo

BERNARD MINIER

to stejný efekt, jako kdyby ho vylovila z výstřihu neméně bujně hrudi. Kasper a ostatní detektivové z policejního oddělení v Hordalandu sledovali její gesto, jako by se dívali na Serenu Williamsovou stojící na špičkách a servírující na vítězství v setu.

Kirsten vzala sáček na důkazní předměty, který jí policejní šéfová podávala.

Už věděla, co je uvnitř. Kvůli tomu zavolali z Osla právě *ji*. Nevstoupili na policejní komisařství hlavním vchodem z hlavní ulice Allehelgens gate, ale malými opancéřovanými dveřmi vedoucími zezadu z Halfdan Kjerulfs gate, zabezpečenými digitálním kódem, jako by nechtěli, aby je někdo viděl.

Kousek papíru. Velká písmena. Psaná rukou. Kasper jí tu zprávu oznámil předchozí večer v telefonu ani ne hodinu po objevení těla, když se ještě zdržovala v sídle osloské kriminální policie. Nemohlo ji to tedy teď překvapit, protože to věděla.

Na tom kousku papíru figurovalo její jméno.

KIRSTEN NIGAARDOVÁ